Wills in Halachah

Dividing Your Estate, Not Your Family

1. Bamidbar 27:8-11

וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ: וְאִם־אֵין לוֹ בַּת וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו: וְאִם־אֵין לוֹ אַחִים וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לַאֲחֵי אָבִיו: וְאִם־אֵין אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

2. Devarim 21:17

כִּי אֶת־הַבְּכֹר בֶּן־הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית אֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה:

3. Shulchan Aruch CM 276:1

סדר נחלות כך מי שמת בנו יורשו לא נמצא (לו) בן רואים אם יש לבן זרע בין זכר בין נקיבה עד סוף כל הדורות עומד במקומו ויורש הכל לא נמצא זרע לבן אם יש לו בת תירשנו לא נמצא לו בת אם יש לה זרע בין זכר בין נקיבה עד סוף כל הדורות יורש הכל לא נמצא לה זרע תחזיר הירושה לאביו של מת ואם אין אביו קיים תחזור לזרעו שהם אחי המת…

4. Shulchan Aruch CM 277:1

הבכור נוטל פי שנים בנכסי אביו כיצד הניח חמשה בנים ואחד מהם בכור הבכור נוטל שליש הממון וכל אחד מהארבעה פשוטים נוטל שתות הניח תשעה בנים הרי האחד הבכור נוטל חמישותו וכל א' מהשמונה פשוטים נוטל עשירית וכן על דרך החלוקה הזאת חולקים לעולם:

5. Bava Basra 133b

הַכּוֹתֵב אֶת נְכָסָיו לַאֲחֵרִים וְהִנִּיחַ אֶת בָּנָיו – מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, אֶלָּא אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ.

6. Rashbam

אין רוח חכמים נוחה הימנו - אין לחכמים נחת רוח ממעשיו אלא חרון אף גורם להן שכועסין עליו דקא עקר נחלה דאורייתא:

7. Rabbeinu Gershom

פיס' והניח את בניו. שלא הוריש כלום אלא נתנן לאחרים במתנה:

8. Shulchan Aruch CM 282:1

כל הנותן נכסיו לאחרים והניח היורשים אע"פ שאין היורשים נוהגים בו כשורה אין רוח חכמים נוחה הימנו וזכו האחרים בכל מה שנתן להם

9. Ketzos Hachoshen 282:2

וז"ל בתשב"ץ ח"ג סי' קמ"ז כתב ובטופסי שטרות לראשונים יש שיור ארבעה זוזי וכתב גאון ז"ל דמשום כדי שתהא רוח חכמים נוחה הימנו כמ"ש בס' עיטור סופרים במתנת שכ"מ כו' עכ"ל.

Wills in Halachah

Dividing Your Estate, Not Your Family

10. Pischei Teshuvah 282:1

...ולכאורה מ"ש הגאון ז"ל דמבואר בסוגיא דב"ב דה"ה מקדיש לשמים הוא נכון וכן מ"ש דמוכח בכתובות נ"ג דה"ה מקצת נכסיו הוא ג"כ נכון אבל זהו כל חדא באפי נפשיה דהיינו במקדיש דוקא כל נכסיו ובמקצת נכסיו הוא דוקא להדיוט אבל שניהם כאחד דהיינו מקדיש רק מקצת נכסיו זה לא מוכח בשום מקום כי בב"ב הוה עובדא שהקדיש כל נכסיו ובכתובות הוה עובדא שרצה ליתן נדוניא לבתו י"ל דבכה"ג דוקא הוי קפידא אבל במקדיש רק מקצת נכסים י"ל דאין קפידא וכדמשמע נמי בכתובות ס"ז ע"ב גבי מר עוקבא וא"ל דמר עוקבא לא הניח בנים דהא בפא"נ ד' ע' בההוא דודאי דבני מר עוקבא ופרש"י יתומים היו ובש"ע י"ד סי' רמ"ט ס"א בהגה וצ"ע:

11. Igros Moshe CM 2:50 (2)

ולכן כיון שהשאיר לכל בן אלף דאלאר הוא ודאי
דבר חשוב אף בזמננו יותר מד' זוזים שבזמן הגאון
הנ"ל רשאי ליתן השאר אף שהוא סך היותר גדול אף
אם היו בנין מעלי, ורוח חכמים נוחה מזה.

12. Igros Moshe CM 2:49

עבורי אחסנתא, אבל מכיון שחזינן מדברי התשב"ץ
דאם משאיר לירושה ליכא איסור נראה שיש לסמוך
עליו כשהשאיר ליורשין דבר חשוב ומסתבר לע"ד
שיניח להיורשין חומש שזהו דבר חשוב ודאי לכל
מוריש כפי שהוא, וד' חומשין האחרים יתן מהם השליש
למוסדות התורה ושני שלישים לקרובים בני תורה
כדלעיל (וע"ע בתשו' לקמן).

13. Rema in CM 281:7

מיהו נ"ל דמה שנוהגין עכשיו לכתוב שטר חוב לבתו ולהתנות שאם יתן לבתו חלק חצי זכר יפטור מן החוב צריך ליתן לה בכל אשר לו דעיקר הוא החוב ולכן צריך לקיים תנאו או ישלמו החוב וכן המנהג.

14. Minchas Yitzchok 3:135 (15)

טו) ובנוגע למשחו, כדי רחינו שגם חכמנו ז"ל שקדו
הרבה על תקנתה, כמבואר בח"ע (סי'
נ"ג וק"ח ובשאר מקומות), ומ"כ בספרו נותנת, שאם
כבעל רואה, שאם לא יחזק את זכויותי, בהיזק תופן חוקי,
אז תשאר למעה מודדת, בלי משען ומשענה, בודאי אין
כאן משום הטברת נחלה, אם משייר מנה יפה ליורשיו.